

Profesor Jerzy Frydrych 1931–2010 (wspomnienie)

17 września 2010 roku zmarł nasz nauczyciel, wychowawca i przyjaciel, prof. dr inż. Jerzy Frydrych, jeden z najwybitniejszych polskich specjalistów w zakresie metalurgii proszków.

for: Stanisław Malik

Profesor Jerzy Jan Frydrych urodził się 10 czerwca 1931 roku w Chodnicy, w powiecie Drohobycz, w województwie lwowskim. W okresie poprzedzającym wybuch II wojny światowej zamieszkiwał wraz z rodzicami: matką Janiną, z domu Smosna i ojcem Stanisławem – specjalistą w zakresie wierceń naftowych – na południowo-wschodnich kresach II Rzeczypospolitej, gdzie prowadzono poszukiwania i eksploatację ropy naftowej i gazu.

Po zakończeniu II wojny światowej Jerzy Frydrych ukończył szkołę średnią i po uzyskaniu matury rozpoczął, jesienią 1950 roku, studia w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. W 1954 roku, student Wydziału Metalurgicznego AGH, Jerzy Frydrych, uzyskał tytuł zawodowy inżyniera i podjął pracę w AGH na stanowisku asystenta w Katedrze Metalografii i Obróbki Ciepłej, kontynuując równocześnie studia magisterskie. Już wtedy zaczął się specjalizować w metalurgii proszków, bardzo szybko rozwijającej się nowej technologii. Tytuł magistra inżyniera, specjalności Metaloznawstwo i Obróbka Ciepła, uzyskał w 1956 roku, awansując w efekcie na stanowisko starszego asystenta.

9 listopada 1965 roku, po obronie rozprawy pt. *Niektóre zjawiska występujące przy spiekaniu w obecności fazy ciekłej układu miedź-otów*, Rada Wydziału Metalurgicznego nadała mgr. inż. Jerzemu Frydrychowi stopień doktora nauk technicznych. Doktor Jerzy Frydrych awansował w tym samym roku na stanowisko adiunkta.

Profesor Jerzy Frydrych był wychowankiem prof. Władysława Rutkowskiego, z którym tworzył Zakład Metalurgii Proszków, jedyny w polskim szkolnictwie wyższym. Od 1968 roku pełnił obowiązki kierownika tego zakładu, kierując pracą naukową 10-osobowego zespołu pracowników. Poświęcał jednocześnie dużo uwagi pracy dydaktycznej. Na tym polu osiągnął godne odnotowania wyniki, doprowadzając już w okresie do 1970 roku do tytułu inżynierskiego i magisterskiego blisko 20 dyplomantów. Wykłady z zakresu metalurgii proszków, jako zajęcia zlecone, prowadzili dodatkowo wówczas także: prof. dr inż. Wł. Rutkowski – pracujący w tym czasie w Instytucie Badań Jądrowych w Świerku – oraz dr hab. inż. Witold Missol, pracujący w Instytucie Metali Nieżelaznych w Gliwicach.

W 1968 roku prof. Jerzy Frydrych odbył staż w Katedrze Metalurgii Proszków i Metali Rzadkich Politechniki Kijowskiej oraz w Instytucie Problemów Metaloznawstwa Akademii Nauk USRR.

W 1969 roku, na wniosek Rady Wydziału Metalurgicznego, Senat AGH powołał dr. inż. Jerzego Frydrycha na stanowisko docenta. W 1971 roku powierzono mu kierownictwo Zakładu Metalurgii Proszków. Zakładem tym, połączonym w 1995 roku z Zakładem Metaloznawstwa, będzie kierował – bez przerwy – aż 28 lat, do 1999 roku. Głównym przedmiotem badań prof. Jerzego Frydrycha stanowiły problemy z zakresu metalurgii proszków i metaloznawstwa, a w szczególności zagadnienia z pogranicza tych dwóch obszarów nauki i inżynierii.

W latach 1972–1975, będąc jeszcze docentem, prof. Jerzy Frydrych kierował studiami podyplomowymi z zakresu wy-

tworzania stali o podwyższonych własnościach; w latach 1975–1978 – studiami podyplomowymi z zakresu metaloznawstwa. Przez dwa lata – od 1979 do 1981 roku – był kierownikiem środowiskowego studium doktoranckiego na Wydziale Metalurgicznym AGH.

Profesor Jerzy Frydrych za swe osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze był wielokrotnie nagradzany nagrodami Rektora AGH, otrzymał indywidualne nagrody Ministra za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze oraz został odznaczony w 1985 roku medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych doc. Jerzy Frydrych i prof. Stanisław Gorczyca realizowali wspólną, bardzo trafną, koncepcję ścisłej współpracy, związanych z nimi zespołów badawczych, przy rozwiązywaniu zagadnień materiałoznawczych. Opierała się ona na analizie stanu badań w dziedzinie spieków metalicznych i kompozytów oraz metaloznawstwa – i w konsekwencji ukierunkowanej pracy naukowej specjalistów reprezentujących metaloznawstwo, techniki metalograficzne, elektronową mikroskopię elektronową, metody rentgenowskie oraz metalurgię proszków.

W 1993 roku docent Jerzy Frydrych otrzymał z rąk prezydenta Lecha Wałęsy tytuł profesora. Do tego czasu kierował zespołem Zakładu Metalurgii Proszków i brał udział w realizacji około 70 prac naukowo-badawczych, w tym wykonywanych w ramach centralnych programów badań podstawowych (CPBP), centralnych programów badań rozwojowych (CPBR), programów rządowych, problemów węzłowych i międzyresortowych oraz prowadzonych na zlecenie instytucji naukowych

for: Stanisław Malik

i przedsiębiorstw przemysłowych. Będąc docentem, profesor Jerzy Frydrych wypromował do 1993 roku 9 doktorów i był recenzentem 16 rozpraw doktorskich w AGH, Politechnice Krakowskiej, Poznańskiej, Rzeszowskiej, Świętokrzyskiej, Warszawskiej i w Instytucie Metali Nieżelaznych w Gliwicach. Dzięki jego inspiracji, współdziałaniu i pomocy zostały w tym czasie przeprowadzone dwa przewody habilitacyjne pracowników Zakładu Metalurgii Proszków.

Profesor Jerzy Frydrych zaliczany był do ścisłego grona krajowych specjalistów wytyczających kierunki badań i poszukiwań technologicznych w obszarze metalurgii proszków. Ta pozycja stworzyła mu warunki – po pełnym otwarciu się w 1989 roku Polski na świat – do rozwoju bogatych kontaktów międzynarodowych. W kolejnych latach w Zakładzie Metalurgii Proszków, z inicjatywy prof. Jerzego Frydrycha, rozpoczęto realizację projektów finansowanych przez Unię Europejską. Były to ambitne projekty o bardzo dużym budżecie, wykonywane w zespołach międzynarodowych z partnerami z Wielkiej Brytanii, Francji, Belgii, Węgier, Czech, Słowacji, oraz Bułgarii.

W 1999 roku prof. Jerzy Frydrych został profesorem zwyczajnym AGH.

Praca naukowa zaowocowała publikacjami. Profesor Jerzy Frydrych był autorem 135 publikacji naukowych i 2 patentów.

Profesor Jerzy Frydrych był także bardzo aktywny na polu organizacji naukowych; był członkiem Komitetu Nauki o Materiałach PAN, Komisji Metalurgiczno-Odlewniczej Oddziału PAN w Krakowie (1990–1998), Sekcji Metaloznawstwa i Fizyki Metali Komitetu Metalurgii PAN. Od 1990 roku był członkiem, a od 1999 roku Wiceprzewodniczącym Oddziału Krakowskiego Polskiego Towarzystwa Metaloznawczego; od 1997 roku był członkiem Europejskiego Związku Metalurgii Proszków EPMA.

Za działalność naukową był nagradzany czterokrotnie nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Działalność dydaktyczna prof. Jerzego Frydrycha obejmowała wykłady dla studentów wydziału metalurgicznego, Metali Nieżelaznych, Organizacji i Zarządzania Przemysłem, Maszyn Górniczych i Hutniczych i Wiertniczo-Naftowego. Prowadził wykłady z metaloznawstwa i inżynierii materiałowej, metaloznawstwa, tworzyw metalicznych, metalurgii proszków, konstrukcyjnych i narzędziowych materiałów spiekanych. Był jednym z inicjatorów utworzenia na Wydziale Metalurgicznym AGH kierunku studiów Inżynieria Materiałowa.

W opinii środowiska akademickiego prof. Jerzy Frydrych należał do najlepszych wykładowców wydziału. Prowadzo-

ne przez niego wykłady odznaczały się wysokim poziomem naukowym i logicznym układem; były prezentowane przystępnie i interesująco, o czym świadczyła bardzo duża frekwencja słuchaczy. Treść jego wykładów była systematycznie unowocześniana, wzbogacana podbudową teoretyczną, informacjami o nowoczesnych procesach technologicznych i materiałach oraz uzupełniana wynikami własnych prac naukowo-badawczych.

W swojej karierze akademickiej prof. Jerzy Frydrych wypromował w sumie 11 doktorów. Był promotorem w postępowaniu o nadanie dwóch doktoratów honoris causa AGH.

Równoległe do działalności naukowej i dydaktyczno-wychowawczej, prof. Jerzy

foto: Stanisław Małek

Frydrych prowadził bardzo aktywną działalność organizacyjną, pełniąc coraz bardziej odpowiedzialne funkcje na wydziale i w uczelni. W latach:

- 1978–1981 – był prodziekanem Wydziału Metalurgicznego i wicedyrektorem Instytutu Metalurgii;
- 1981–1983 – był dziekanem Wydziału i dyrektorem Instytutu Metalurgii;
- 1984–1987 – był wicedyrektorem Instytutu Metalurgii;
- 1987–1989 – był prodziekanem Wydziału Metalurgicznego;
- 1988–1990 oraz 1993–1996 – był prorektorem ds. rozwoju AGH.

Był członkiem Senatu AGH przez 6 kadencji, w latach 1981–1999, przy czym pełnił m.in. funkcje przewodniczącego senackiej komisji finansowo-budżetowej, komisji do spraw studentów oraz komisji do spraw Statutu AGH. Posiadał dużą wiedzę praktyczną z zakresu prawa i finansów uczelni wyższych, stając się niekwestionowanym ekspertem w wymienionych obszarach. Wiedzę swą wykorzystywał przez wiele lat, pełniąc odpowiedzialne funkcje w Związku

Nauczycielstwa Polskiego. Swoją działalnością społeczną w tym związku zaskarbił sobie wdzięczność wielu pracowników naszej uczelni.

Za swą pracę naukową i dydaktyczną oraz działalność na rzecz uczelni i środowiska akademickiego prof. Jerzy Frydrych był wielokrotnie odznaczany:

- Krzyżem Kawalerskim OOP – 1982,
- Krzyżem Oficerskim OOP – 1989,
- Krzyżem Komandorskim OOP – 2002,
- Złotym Krzyżem Zasługi – 1975,
- Złotą Odznaką za Pracę Społeczną dla Miasta Krakowa – 1974,
- Złotą odznaką Za Zasługi dla Ziemi Krakowskiej – 1976,
- Złotą odznaką Za Zasługi dla Województwa Katowickiego – 1979.

Na zakończenie warto wspomnieć, że prof. Jerzy Frydrych realizował na uczelni także swoje zainteresowania pozawodowe. W ciągu trzech lat był pełnomocnikiem Rektora AGH ds. Zespołu Pieśni i Tańca AGH „KRAKUS”, a przez wiele lat był członkiem i następnie przewodniczącym Rady Społeczno-Programowej Zespołu „KRAKUS”. Poza tym interesował się historią i turystyką; był miłośnikiem i znawcą geografii gór.

Profesor Jerzy Frydrych cieszył się w środowisku akademickim ogromnym uznaniem i szacunkiem. W ubiegłym roku zostały podjęte w Katedrze działania mające na celu przyznanie mu tytułu honorowego profesora AGH. Niestety, śmierć profesora ubiegła nasze starania.

Profesor Jerzy Frydrych pozostaje w naszej pamięci jako Człowiek prawy i szlachetny, wychowawca oraz przyjaciel wielu pokoleń studentów, inżynierów i profesorów. Naukowiec i organizator, a także Człowiek wielkiej wrażliwości i pasji społecznej.

✉ Andrzej Ciaś